

wandelingen in het Nationaal Park Zuid-Kennemerland:

Rondom het Vogelmeer

praktische info

📏 5,5 km ⌚ circa 1,5 uur
 📍 start: parkeerterrein Parnassieweg 1, 2051 EA Overveen 🐾 Geen honden toegestaan.

Ontdek de dynamiek van de Kennemerduinen

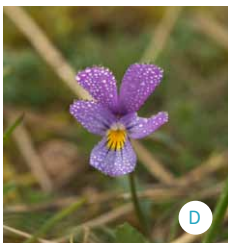
Deze wandeling naar het Vogelmeer geeft een uniek beeld van de diversiteit en dynamiek van de planten- en dierenwereld in de Kennemerduinen. De wandeling voert namelijk langs verschillende landschapstypen: strand, jonge duinen en natte duinvalleien, waarbij de opeenvolgende verandering van plantengroei in de tijd ('successie') heel goed zichtbaar is. De veelzijdige plantengroei is tevens de leefomgeving voor een grote verscheidenheid aan vogels, amfibieën en insecten.

A

B

D

C

ivo

Landschapstypen

Vanaf het strand en de eerste (jonge) duinen is de plantengroei beperkt tot de zogeheten pioniersplanten, dat wil zeggen: plantensoorten die zijn aangepast aan extreme omstandigheden. De functie van de pioniersplanten in de successie is dat zij de omstandigheden creëren waardoor andere planten ook een kans krijgen.

Het eindstadium van de successie zou hier loofbos zijn. Echter, door zandverstuiving vanuit de opengebroken zee-reep (de duinenrij die langs het strand ligt) en begrazing, blijft het duingebied open en daarmee de bijbehorende veelzijdige plantengroei in stand. Schotse hooglanders, Shetlandponys en **Konikpaarden (A)** begrazen het duin, elke soort op zijn eigen manier. Allen houden van het voedzame gras. De Schotse hooglander eet daarnaast bladeren en boompjes en het Konikpaard eet voornamelijk boombast. Door afgraving van duinen en door het stopzetten van de waterwinning komt het grondwater tot dicht aan de oppervlakte en ontstaan (nieuwe) natte duinvalleien met bijzondere plantensoorten zoals **Parnassia (B)**.

Het Vogelmeer is een begin jaren '50 gegraven duinmeer en biedt het gehele jaar onderdak aan verschillende soorten watervogels, zoals Smienten en **Aalscholvers (C)**. Ook zangvogels zoals de Nachtegaal en de Boompieper komen veelvuldig voor in dit waterrijke duingebied. De temperatuur in het duin kan van plaats tot plaats en van tijd tot tijd erg verschillen. Als je door de duinen loopt kun je het verschil zien tussen duinhellingen op het noorden en het zuiden. De noordhelling is meestal dicht begroeid met kruiden, struiken en soms zelfs bomen. De zuidhelling is veel kaler, er groeien alleen wat pioniersplanten zoals het **Duinviooltje (D)** en het Duinsterretje.

Routebeschrijving 'Rondom het Vogelmeer'

Start route: Vertrekpunt **P** strandslag Parnassia.

- Loop bij de noordelijke ingang van het speelterrein 'Hazenwei' tussen de paaltjes door. Op de Hazenwei mag je vrij van de paden. Loop rechtuit richting het fietspad.
- Neem eenmaal op dit verharde pad de 2^e afslag links bij het blauwe paaltje.
- Je loopt door een natte duinvallei. Bij de trap, rechts, ga je de Hazenberg op, vanwaar je uitzicht hebt op de zee en het Vogelmeer.
- Links afdalen richting het Vogelmeer en ga bij de T-splitsing met het fietspad rechts.

- Bij de 1^e kruising linksaf, houd het Vogelmeer links. Je kunt hier de vogelkijkhut bezoeken.
  - Eenmaal om het Vogelmeer, steek het fietspad bij een groen-en-rood paaltje schuin links over, naar een schelpenpad.
  - Na 500 meter, bij een fietspad, ga je links een schelpenpad op. Nadat je een korte trap bent gepasseerd, sla je bij de eerste Y-splitsing rechtsaf (smal pad).
  - Bij de T-splitsing met het fietspad linksaf. Na 400 meter bereik je strandslag Kattendel.
- Loop over het strand terug naar het parkeerterrein. > **einde**

ZEERAKET

Vanaf het strand begint de plantengroei met **zeeraket** en **biestarwegras**. Dit zijn planten die kunnen kiemen op een klein hoopje strandzand. De planten houden het zand vast: het hoopje wordt een miniduintje. Onder zo'n duintje vormt zich op een gegeven moment een klein zoetwatervoorraadjie. Dat is het moment dat **helm** zich kan vestigen. Wanneer de omgeving droog is, rolt het blad zich op waardoor het oppervlak waarover verdamping plaats vindt kleiner is. (Zijn de bladen nu opgerold?)

In de jonge, kalkrijke, duinen vind je het **duinsterretje**. Als je dit mos van heel dichtbij bekijkt ziet het eruit alsof je vanuit een vliegende helikopter bovenop een bos kijkt.

DUINDOORN

Iets verder landinwaarts staan veel **duindoorns**, die ook profiteren van de kalkrijke bodem. Er zijn mannelijke en vrouwelijke planten. In het najaar draagt de vrouwelijke struik

een grote hoeveelheid oranje bessen, rijk aan vitamine C en A. (De bessen zijn erg zuur; proef maar!). **Kruipwilg** is de kleinste van alle Nederlandse wilgen en groeit vooral in natte duinvalleien. In de late lente zijn hele struiken vaak bedekt met zaadpluis. Wilgenbast bevat de stof acetyl-salicylzuur, beter bekend als hoofdbestanddeel van aspirine. Kauwen op wilgentwijgjes helpt dan ook tegen hoofdpijn.

De **ossetong** is een plant die van warmte en kalkhoudende grond houdt. De plant wordt meestal tot 80 cm hoog en heeft klokvormige,

OSSETONG

blauwe tot paarse bloemen. Ze bevatten veel voeding voor bijen.

De **egelantier** en de **hondsroos** komen beide van nature voor in de duinen.

De egelantier bloeit van juni tot augustus. De bloemen zijn rozerood met een wit centrum. De hondsroos bloeit in juni en juli met witte of roze bloemen. Van de rozenbottels, die rijk zijn aan vitamine C wordt jam gemaakt. De egelantier kun je op twee manieren van de hondsroos onderscheiden: (1^e) Als je over de blaadjes wrijft dan ruik je appels. (2^e) De achterzijde van de bloemknop, later de rozenbottel, heeft klierhaartjes (voel maar!)

EGELANTIER

Aalscholvers broeden in een kolonie in de bomen bij het Vogelmeer. Zij vliegen naar zee om vis te vangen, waarna ze bij terugkomst met gespreide vleugels hun verenkleed laten drogen. Wanneer je in de periode november - maart de heuvel bij het Vogelmeer op loopt heb je grote kans het fluiten van de **smient** te horen. Smienten zijn de 'grazers' van het Vogelmeer, ze eten niet alleen waterplanten maar ook het gras rond het meer.

De **boompieper** leeft graag aan de rand van bossen en open plekken. Vooral de zangvlucht van een boompieper is erg karakteristiek. Vanuit een boom begint de vogel omhoog te vliegen om vervolgens als een parachute met stijve vleugels en hangende poten weer in een boom te landen.

REIGERSBEK

De **reigersbek** is een plant uit de ooievaarsbekfamilie en komt voor op zanderige grond. De bloemen zijn roze en zitten in trossen, de bladeren zijn geveerd. Na de bloei

ontstaan puntige peulen die doen denken aan de snavel van een reiger.

Op veel duintoppen staan groepjes **Zwarte dennen**. Zulke zogeheten 'Thijssebosjes' zijn rond 1930 aangelegd om zandverstuivingen tegen te gaan. Deze den is beter tegen de zeewind bestand dan de inheemse Grove den, en het hout werd gebruikt voor het stutten van mijnschachten. Op advies van de bekende natuurbeschermer Jac P. Thijsse werden ze alleen op de duintoppen geplant. Hierdoor behield het gebied zijn karakteristieke reliëf en werden de bloemrijke duinvalleien gespaard.

VELDHONDSTONG

vormgeving inpetto-ontwerp.nl
beeld A.A. Roelandse (yavannah.nl); Nationaal Park Zuid-Kennemerland
www.np-zuidkennemerland.nl

Nationaal Park
Zuid-Kennemerland